

Les 1 Boer zoekt land

De tijd die begon nadat de Romeinen vertrokken, heet de **middeleeuwen**.

Het werd onveilig in de steden.

Daarom trokken de mensen naar het platteland. Ze woonden en werkten als boeren op het land van een **heer**. De heren waren vaak van **adel**, en waren machtig. De boeren ontdekten dat de oogst groter werd als de grond rust kreeg. Voortaan werd elk stuk land in tweeën gedeeld, en werd maar één stuk verbouwd: het **tweeslagstelsel**. Het geloof was heel belangrijk. De mensen die voor de kerk werkten, de **geestelijken**, hadden veel macht. Zoals de **priester** in elke kerk. De mensen luisterden heel goed naar hem.

Les 2 Leven in dienst van een heer

De heer woonde in een groot huis, met bijgebouwen eromheen: het **hof**.

De boeren op zijn land waren **horige** of **vrije boer**. Horigen hoorden bij het land en

mochten niet weg. Ze kregen bescherming van de heer. Ze moesten hard werken op het land en andere klusjes doen voor de heer. Deze klusjes noem je **herendiensten**. De vrije boeren verbouwden een stuk land van hun heer, in ruil voor een deel van de oogst. En ze moesten meevechten met hun heer als er oorlog was. Als ze dan weg waren, werd hun land niet verbouwd.

de middeleeuwen

De tijd die begon nadat de Romeinen vertrokken waren naar Italië. De middeleeuwen duurden van 500 tot 1500.

de heer

Een man met veel land in zijn bezit.

de adel

Een kleine groep rijke heren die het land bestuurde of beschermde.

het tweeslagstelsel

Een manier van landbouw waarbij er om en om op een stuk land een jaar niets verbouwd wordt.

de geestelijke

Iemand die het geloof vertelt namens de kerk.

de priester

Een geestelijke die in de kerk de kerkdiensten leidt en de baas is in die kerk.

het hof

Het huis waarin de heer woont, en de bijgebouwen eromheen.

de horige

Een boer die niet vrij is en die bij het land hoort.

de vrije boer

Een boer die een stuk land van een heer verbouwt in ruil voor een deel van de oogst.

de herendienst

Een klus die een horige moet doen voor de heer.

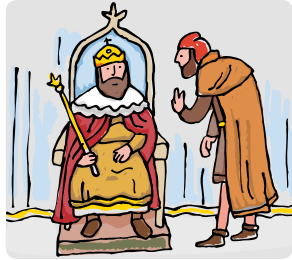
Laat het zien

Als je iets wilt vertellen over geschiedenis is het soms handig het te laten zien. Je kunt het dan beter uitleggen. In dit thema heb je geoefend met manieren om iets duidelijk te maken aan een ander.

Les 3 Karel de Grote

Karel de Grote was koning van de Franken van 768 tot 814.

Hij veroverde grote delen van Europa en maakte die christelijk. Zijn rijk was heel groot.

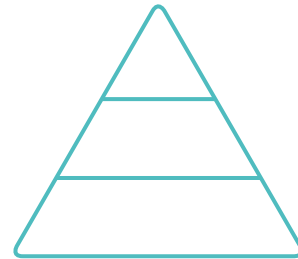

Karel voerde veel oorlogen. Daarvoor had hij veel mannen nodig. De heren die voor hem vochten, kregen voor een tijdje een stuk land als dank. Voortaan waren zij daar de baas. Zo'n stuk land heet een **leen**.

Karel wilde wel graag weten wat er in zijn rijk gebeurde op al die stukken leen. Daarom reisde hij veel rond. Hij verbleef dan in een **palts**, een paleis. Of hij stuurde mannen rond die keken hoe het in zijn rijk ging.

Les 1

Je hebt een schema in de vorm van een driehoek ingevuld. Zo kun je laten zien hoe de macht verdeeld was in de tijd van monniken en ridders en hoe groot de groepen waren.

Les 2

Je hebt lijnen getrokken tussen de maanden van het jaar en de herendiensten. Zo kun je laten zien welk werk de horigen voor hun heer deden in het jaar.

Les 3

Je hebt tekst en beeld voor een uitleg gebruikt. Zo kun je laten zien wat er op een palts gebeurde.

Karel de Grote

Koning van de Franken van 768 tot 814.

het leen

Een stuk grond in de tijd van monniken en ridders dat de koning aan de heer in leen gaf om te besturen.

de palts

Een paleis van een koning in de tijd van monniken en ridders. Koningen hadden toen nog geen vaste plek, maar reisden rond.

Zo leer je voor de toets

- Bekijk de samenvatting.
- Leer de teksten en de dik gedrukte woorden.
- Vraag iemand om je te overhoren.

De toets is op

adel

